

KONKURS GEOGRAFICZNY DLA UCZNIÓW GIMNAZJÓW WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

II ETAP REJONOWY

8 grudnia 2017 r.

Uczennico/Uczniu:

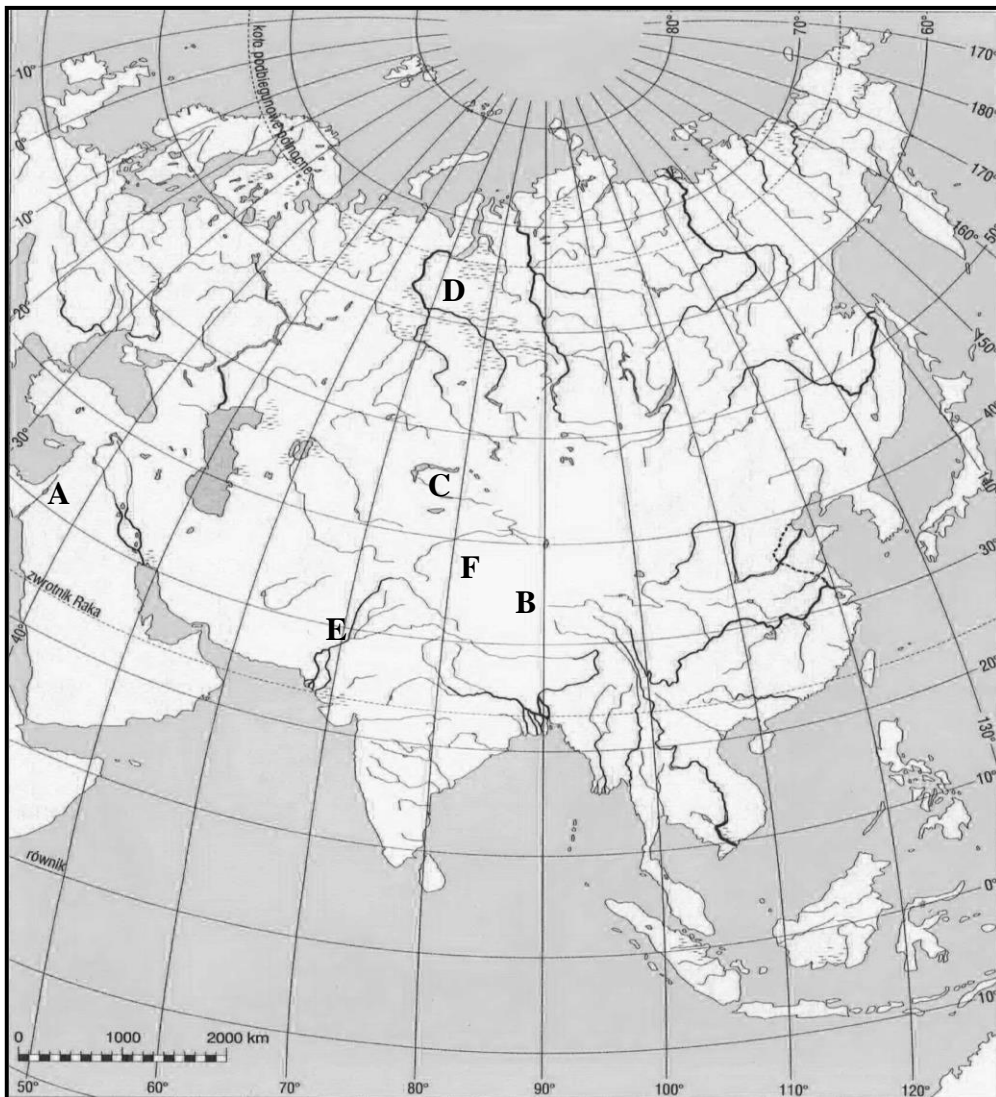
1. Na rozwiązanie wszystkich zadań masz **90** minut.
2. Pisz długopisem/piórem – dozwolony czarny lub niebieski kolor tuszu.
3. Nie używaj ołówka ani korektora. Jeżeli się pomylisz, przekreśl błąd i zaznacz/napisz inną odpowiedź.
4. Pisz czytelnie i zamieszczaj odpowiedzi w miejscu do tego przeznaczonym.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.

Życzymy powodzenia!

Maksymalna liczba punktów	40	100%
Uzyskana liczba punktów		%
Podpis Przewodniczącej/-ego		

Zadanie 1. (2 pkt)

Na mapie konturowej Azji literami od A do F zaznaczono wybrane obiekty geograficzne.

Na podstawie: Parfiamowicz E. i inni. 2001, *Geografia. Zeszyt pracy ucznia. Gimnazjum. Ziemia i ludzie*. SOP, Toruń

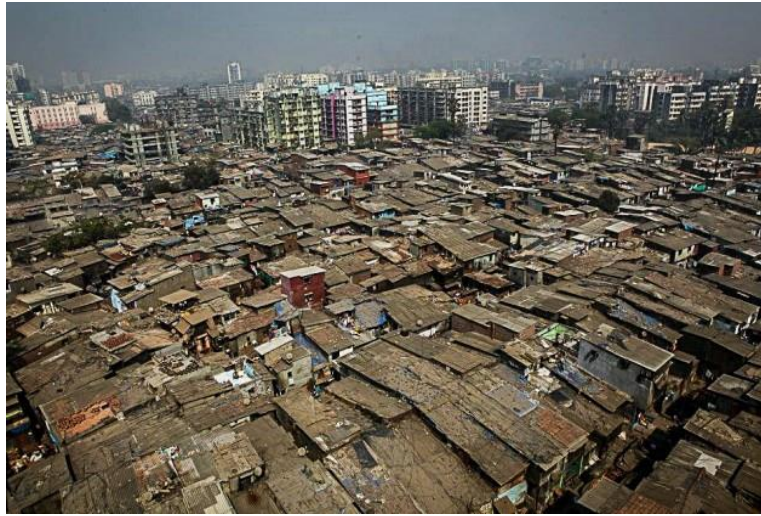
Rozpoznaj obiekty geograficzne na podstawie podanych cech i wpisz w odpowiednie miejsca tabeli ich nazwy oraz litery, którymi oznaczono je na mapie konturowej.

Uwaga – nie wszystkie litery podlegają przyporządkowaniu.

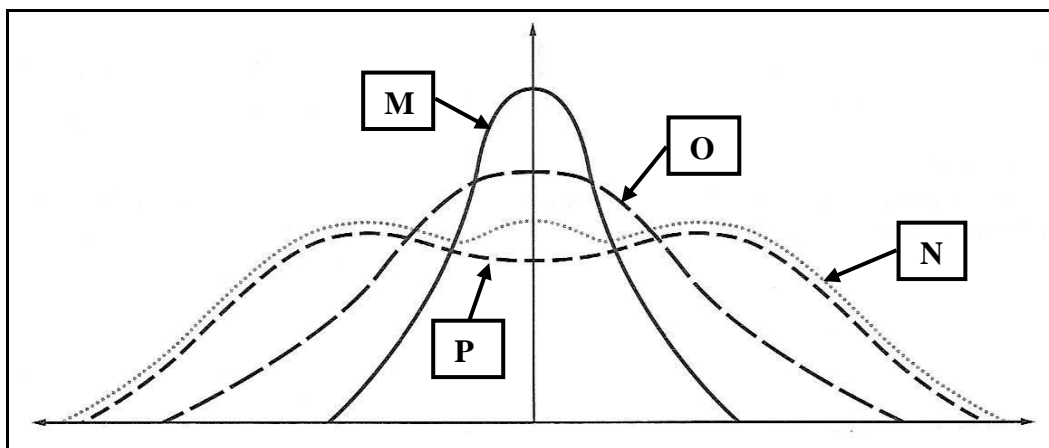
Cecha obiektu geograficznego	Nazwa geograficzna	Litera na mapie
Pustynia położona między górami Tien - szan i Kunlun. Należy do grupy największych, pod względem powierzchni, pustyń piaszczystych na świecie.		
Nizina o bardzo żyznych glebach położona w dorzeczu rzeki o tej samej nazwie.		
Bezodpływowe, słone jezioro położone w rowie tektonicznym, w depresji, która ciągle się obniża.		
Obszar o wysokościach bezwzględnych charakterystycznych dla wysokich gór, ale jest to wyżyna, na której źródła ma, np. Jangcy.		

Zadanie 2. (2 pkt)

Na fotografii przedstawiono slumsy w indyjskim mieście Mumbai (Bombaj), a na schemacie liniami, oznaczonymi literami od M do P, gęstość zaludnienia obszarów miejskich w poszczególnych fazach urbanizacji.

www.addicted2travel.pl

Na podstawie: Feliniak V., Kupczyk M. 2015, *Teraz matura*. Nowa Era, Warszawa

a) Zakreśl właściwą odpowiedź.

Na fotografii przedstawiono fazę urbanizacji:

dezurbanizacji	zaznaczoną na schemacie literą	M
reurbanizacji		N
suburbanizacji		O
		P

b) Oceń poprawność związku przyczynowo – skutkowego.

Migracja ludności z przeludnionych wsi do miast powoduje, że współczynnik urbanizacji w Indiach jest wysoki i wynosi około 70 %.

Podkreśl poprawną odpowiedź.

- A. Przyczyna i skutek są fałszywe.
- B. Przyczyna jest prawdziwa a skutek fałszywy.
- C. Przyczyna i skutek są prawdziwe.
- D. Brak związku między przyczyną a skutkiem.

Zadanie 3. (1 pkt)

W wyznaczonym miejscu wpisz litery, którymi oznaczono poprawne informacje, dotyczące Indii.

- A. Społeczeństwo charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem pod względem poziomu wykształcenia.
- B. Wśród zatrudnionych, w różnych działach gospodarki, przeważają pracujący w usługach.
- C. Przemysł rozwija się dzięki bogatym zasobom surowców mineralnych.
- D. W strukturze wielkości gospodarstw przeważają gospodarstwa o dużej powierzchni.
- E. Pogłowie bydła jest bardzo wysokie, a spożycie mięsa wołowego niskie.

--	--	--

Zadanie 4. (1 pkt)

Niekorzystne warunki środowiska przyrodniczego Japonii są przyczyną podejmowania różnorodnych działań, które wpływają na warunki życia i funkcjonowanie gospodarki.

Wpisz we wskazane miejsce cechę środowiska przyrodniczego tak, aby była zgodna z wymienionym rodzajem podejmowanych działań.

Cechę wybierz spośród podanych: A. *Położenie w strefie sejsmicznej*; B. *Przewaga gór i wyżyn w ukształtowaniu powierzchni*; C. *Położenie wyspiarskie*; D. *Brak dużych zasobów surowców mineralnych*; E. *Zróżnicowanie warunków klimatycznych*; F. *Południkowy układ wysp*.

Uwaga – nie wszystkie cechy środowiska przyrodniczego podlegają przyporządkowaniu.

	→	Melioracje podmokłych terenów, tarasowanie stoków, budowa sztucznych wysp.
	→	Budowa mostów kolejowych i drogowych oraz tuneli podmorskich.
	→	Budowa i rozbudowa portów w celu przyjmowania importowanych towarów.
	→	Projektowanie i budowa domów o wytrzymałej, elastycznej konstrukcji.

Zadanie 5. (1 pkt)

W tabeli zapisano dane statystyczne dotyczące struktury użytkowania ziemi w Chinach, Indiach i Japonii.

Państwo	Struktura użytkowania ziemi			
	Grunty orne	Łąki i pastwiska	Lasy	Inne
	Procentowy udział w powierzchni państwa			
	12,6	-	68,5	18,8
	57,1	3,4	23,1	16,5
	13,5	42,1	22,5	21,9

Praca zbiorowa pod redakcją Mizerskiego W., Żukowskiego J., 2014, *Tablice geograficzne*. Adamantan, Warszawa

Przyporządkuj nazwę państwa do właściwej struktury użytkowania ziemi.

Zadanie 6. (3 pkt)

a) Oceń zapisane w tabeli informacje, dotyczące państw zaliczanych do Bliskiego Wschodu, wpisując literę P – jeżeli są prawdziwe albo literę F – jeżeli są fałszywe.

Wszystkie państwa Bliskiego Wschodu są państwami arabskimi o wysokim wskaźniku HDI.	
Jednym z wielu konfliktów zbrojnych w tym regionie jest konflikt izraelsko - arabski, który trwa od końca lat 40. XX wieku, kiedy to utworzono państwo Izrael.	
W funkcjonowaniu gospodarki tego regionu ważną rolę odgrywa odsalanie wody morskiej, między innymi przeznaczanej do nawadniania pól.	
Wyznawcy islamu, głównej religii Bliskiego Wschodu, przynajmniej raz w życiu pielgrzymują do Waranasi.	

b) W wierszach od A do D zapisano nazwy wybranych państw.

Podkreśl wiersz, w którym wszystkie zapisane państwa nie są członkami OPEC.

A. Irak, Iran, Katar, Kuwejt.

B. Afganistan, Liban, Jemen, Oman.

C. Arabia Saudyjska, Zjednoczone Emiraty Arabskie, Angola, Algieria.

D. Wenezuela, Ekwador, Gabon, Libia.

Zadanie 7. (1 pkt)

Oblicz współczynnik przyrostu naturalnego w Chinach w 2014 roku, wiedząc, że liczba mieszkańców wynosiła 1 369 436 tys. W tym czasie w Chinach urodziło się 16 981 006 osób, a zmarło 9 859 939*.

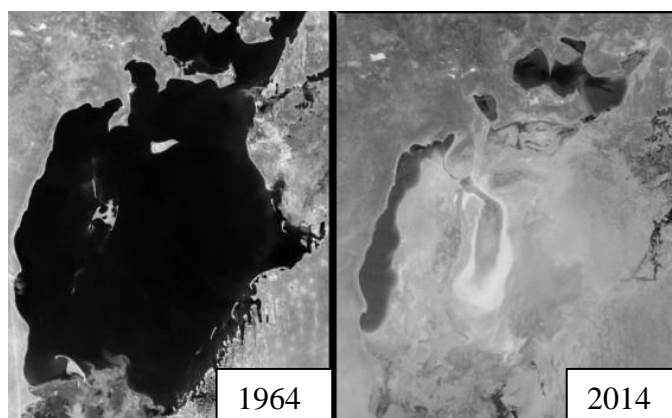
Obliczenia:

Odpowiedź:

* Na podstawie: <https://stat.gov.pl/rocznik-statystyki-miedzynarodowej-2016>

Zadanie 8. (3 pkt)

Na zdjęciu satelitarnym przedstawiono zmianę powierzchni Jeziora Aralskiego w latach 1964 – 2014.

Fot. earthobservatory.nasa.gov

a) Podaj pozaprzynodniczą przyczynę wysychania Jeziora Aralskiego.

b) Sformułuj dwa problemy przyrodnicze i dwa problemy pozaprzyrodnicze wynikające z zanikania Jeziora Aralskiego.

Problemy przyrodnicze:

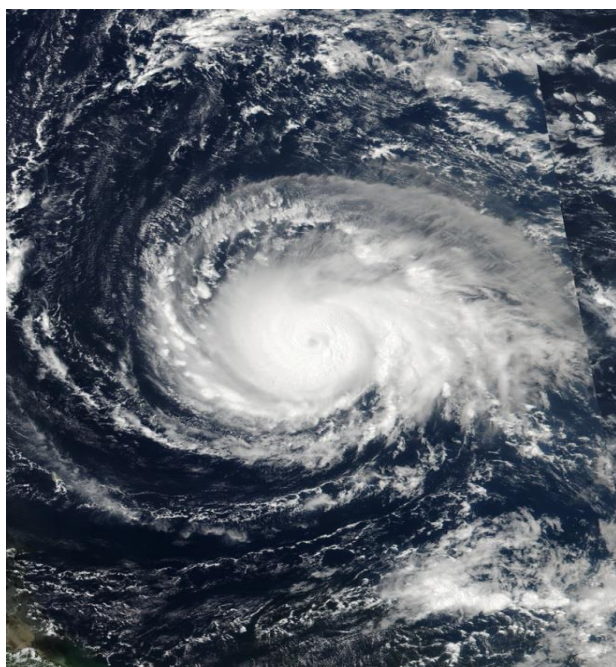
1. ....
2. ....

Problemy pozaprzyrodnicze:

1. ....
2. ....

Zadanie 9. (3 pkt)

Na fotografii wykonanej z Międzynarodowej Stacji Kosmicznej, w pierwszych dniach września 2017 roku, przedstawiono cyklon tropikalny, który pustosząc Amerykę Środkową, podążał w kierunku USA.

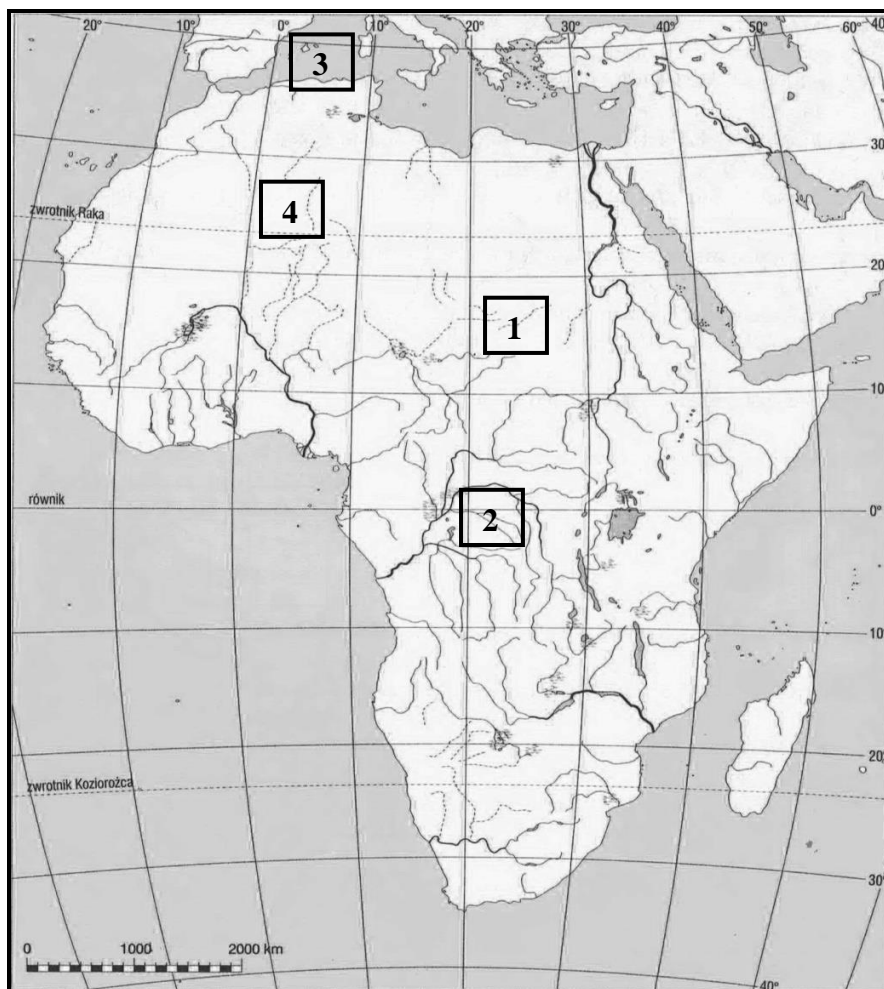

wiadomosci.onet.pl

- a) Narysuj strzałkę tak, aby pokazywała kierunek ruchu mas powietrza w cyklonie tropikalnym zaprezentowanym na fotografii.
- b) W każdym zdaniu skreśl błędne informacje dotyczące powstawania i występowania cyklonów tropikalnych.
  - A. Cyklony tropikalne powstają *w jednorodnych masach powietrza ciepłych i wilgotnych / w wyniku mieszania się mas powietrza o różnej wilgotności i temperaturze.*
  - B. Cyklony tropikalne tworzą się *w strefie międzyzwrotnikowej nad lądami o małej rocznej amplitudzie temperatury powietrza / nad bardzo ciepłymi wodami oceanów.*
  - C. W cyklonie tropikalnym najwyższe ciśnienie występuje *w oku cyklonu / w jego zewnętrznej strefie.*
  - D. Cyklony tropikalne *we wszystkich regionach, w których występują, noszą nazwę huraganów / mają swoje regionalne nazwy, np. tajfunów.*

Zadanie 10. (2 pkt)

Na mapie konturowej Afryki numerami od 1 do 4 zaznaczono miejsca położone na obszarze występowania różnych formacji roślinnych.

Na podstawie: Parfiamowicz E. i inni. 2001, *Geografia. Zeszyt pracy ucznia. Gimnazjum. Ziemia i ludzie*. SOP, Toruń

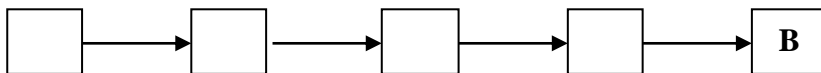
Na podstawie podanych w tabeli cech klimatu wpisz nazwy formacji roślinnych oraz numery, którymi oznaczono je na mapie.

Cechy klimatu	Nazwa formacji roślinnej	Numer na mapie
Średnia temperatura powietrza w ciągu całego roku – powyżej $+20^{\circ}\text{C}$. Roczna amplituda temperatury wzrasta do 10°C . Jedna lub dwie pory bezdeszczowe.		
Średnia temperatura powietrza w ciągu roku wynosi od 10°C do 20°C . Opady atmosferyczne występują głównie w półroczu chłodnym.		
Średnia temperatura powietrza w poszczególnych miesiącach wynosi powyżej $+20^{\circ}\text{C}$. Mała roczna amplituda temperatury powietrza – do 5°C . Opady atmosferyczne w ciągu całego roku.		
Średnia temperatura powietrza w najchłodniejszym miesiącu wynosi powyżej 10°C . Duże amplitudy dobowe temperatury powietrza. Opady atmosferyczne niewielkie, epizodyczne.		

Zadanie 11. (1 pkt)

Uporządkuj informacje oznaczone literami od A do E tak, aby powstał ciąg przyczynowo – skutkowy pustynnienia Sahelu.

Informacje wybierz spośród podanych: A. Zanikanie roślinności; B. Problem z zaspokojeniem potrzeb żywieniowych – głód i niedożywienie; C. Degradacja gleby; D. Nadmierny wypas zwierząt; E. Pustynnienie Sahelu;

Zadanie 12. (2 pkt)

W tabeli oraz w krótkim tekście zamieszczono informacje o Afryce.

a) Jeżeli dana informacja jest prawdziwa – podkreśl literę P, a jeżeli fałszywa – literę F.

Na początku drugiej dekady XXI wieku na kontynencie powstało nowe państwo – Sudan Południowy, które posiada na swoim terytorium złoża ropy naftowej.	P	F
Wskaźnik HDI dla większości państw Afryki jest niski i średni, tylko nieliczne państwa w północnej i południowej części kontynentu charakteryzują się wysoką wartością tego wskaźnika.	P	F

b) Podkreśl właściwą nazwę choroby (A – D), której krótki opis przedstawiono poniżej.

Chorobę wywołuje pasożyt przenoszony przez muchę. Atakuje ludzi i zwierzęta. Powoduje, między innymi, wysoką gorączkę, ból mięśni i stawów, wyczerpanie organizmu.

A. Malaria; B. Gorączka krwotoczna; C. Śpiączka afrykańska; D. Cholera;

Zadanie 13. (1 pkt)

W tabeli przedstawiono dane statystyczne, dotyczące wielkości powierzchni upraw i zbiorów zbóż dla wybranych państw Afryki.

Państwo	Powierzchnia zasiewów zbóż w tys. ha	Zbiory zbóż w tys. ton
X	3 998	17 275
Y	3 078	22 047

<https://stat.gov.pl/rocznik-statystyki-miedzynarodowej-2016>

Na podstawie danych w tabeli i własnej wiedzy, oceń poprawność informacji. W tym celu w pole, wyznaczone dla każdej z informacji, wpisz literę P albo F.

Wyższe plony ma państwo o mniejszej powierzchni zasiewu i wyższych zbiorach.

Zarówno państwo X, jak i państwo Y ma plony powyżej 70 dt/ ha.

Zadanie 14. (1 pkt)

Oblicz wysokość Słońca nad horyzontem w Addis Abebie (9° 01' N; 38° 42' E), w dniu, w którym na kole podbiegunowym północnym, w momencie górowania świeciło na wysokości 46° 54'.

Obliczenia:

Odpowiedź:

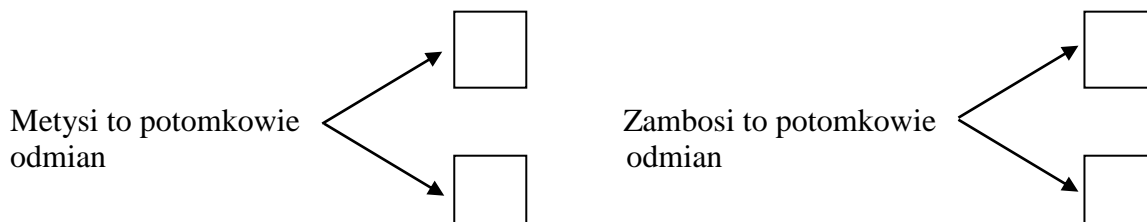

Zadanie 15. (3 pkt)

Spółczesność amerykańską charakteryzuje się dużą różnorodnością wynikającą z występowania wielu odmian ludzkich oraz z mieszania się różnych kultur.

a) Uzupełnij schematy tak, aby powstały informacje o pochodzeniu Metysów i Zambosów.

Określenie odmian wybierz spośród podanych: 1. *negroidalna* (czarna), 2. *europaidalna* (biała), 3. *mongoloidalna* (żółta) – Indianie.

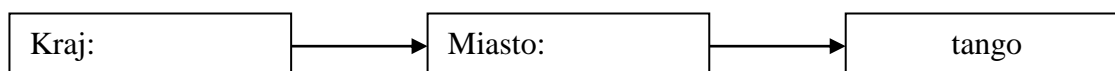

b) Uzupełnij schematy A i B o informacje dotyczące miejsc powstania gatunku muzycznego i rodzaju tańca.

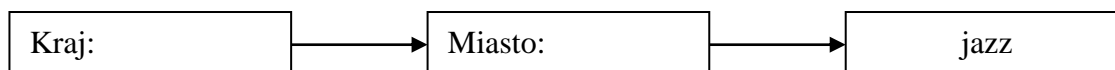
Nazwy miejsc wybierz spośród podanych: Kraje – Brazylia; USA; Argentyna; Meksyk; Miasta – Rio de Janeiro; Nowy Orlean; Meksyk; Buenos Aires;

Uwaga – nie wszystkie nazwy podlegają przyporządkowaniu.

A.

B.

Zadanie 16. (2 pkt)

Sformułuj trzy argumenty uzasadniające negatywny wpływ na naszą planetę wylesiania Amazonii.

1. ....
2. ....
3. ....

Zadanie 17. (1 pkt)

Literami A – E oznaczono nazwiska Polaków, których dokonania miały wpływ na rozwój i poznawanie państw i kontynentów.

A. *Paweł Edmund Strzelecki*; B. *Bolesław Dobrowolski*; C. *Benedykt Dybowski*; D. *Ernest Malinowski*; E. *Ignacy Domeyko*.

Podkreśl odpowiedź, w której zapisano oznaczenia literowe nazwisk Polaków, którzy prowadzili badania w zakresie geologii oraz pracowali w Ameryce Południowej.

1. B, C, D,   2. A, B, C,   3. C, D, E,   4. A, D, E,

Zadanie 18. (1 pkt)

W tabeli zapisano nazwy wybranych branż.

Przyporządkuj każdej z branż właściwą nazwę firmy działającej w USA.

Nazwy firm wybierz spośród podanych: *Texaco*; *BP*; *Chrysler Group*; *Daimler*; *Hewlett-Packard*; *Lenovo*; *PepsiCo*; *Nestlé*;

Uwaga – nie wszystkie nazwy firm podlegają przyporządkowaniu.

Branża	Nazwa firmy
Paliwowa	
Samochodowa	
Elektroniczna	
Spożywcza	

Zadanie 19. (1 pkt)

W zdaniach A – E podano informacje o gospodarce USA.

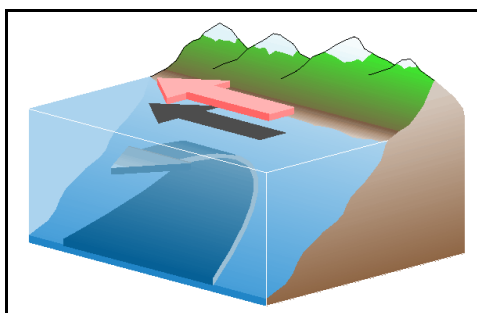
- A. USA zajmuje czołowe miejsce w świecie w wydobyciu diamentów.
- B. Ponad 22% produktu światowego brutto jest wytwarzane w Stanach Zjednoczonych.
- C. Stany Zjednoczone produkują najwięcej energii elektrycznej na świecie, głównie w elektrowniach jądrowych.
- D. USA jest pierwszym państwem, w którym zaczął rozwijać się przemysł wysokich technologii.
- E. USA znajduje się w światowej czołówce pod względem udziału w światowym wydobyciu surowców energetycznych.

Podkreśl zestaw, w którym zapisano tylko prawdziwe informacje o gospodarce USA.

1. A, D, E,   2. C, D, E,   3. B, C, D,   4. B, D, E,

Zadanie 20. (1 pkt)

Na schemacie przedstawiono zjawisko upwellingu.

<https://atmos.washington.edu>

Na podstawie analizy schematu i własnej wiedzy wyjaśnij, dlaczego zjawisko upwellingu ma wpływ na wielkość połowów na obszarach, na których występuje.

.....

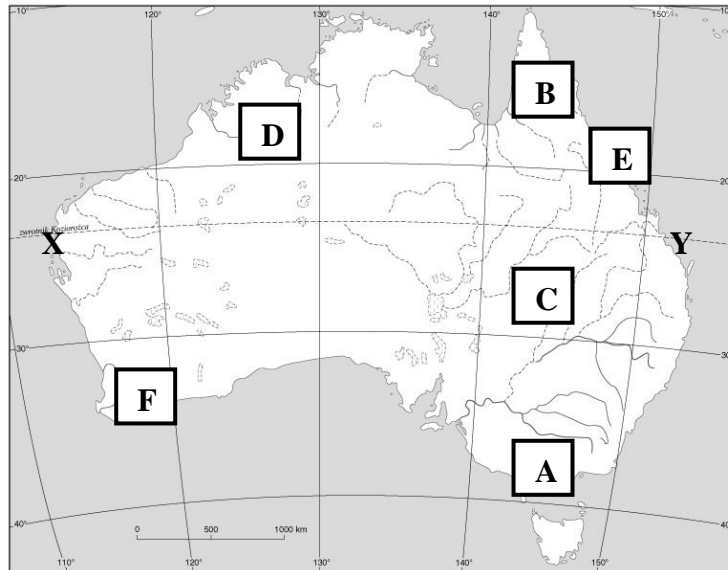
.....

.....

Mapa do zadania 21a i 21b.

Zadanie 21. (3 pkt)

Na mapie konturowej Australii literami X i Y oznaczono fragmenty wybrzeży w szerokościach zwrotnikowych, a literami A – F oznaczono obszary rolnicze.

www.anna.manczyk.net

- a) Wyjaśnij, dlaczego wschodnie i zachodnie wybrzeże w szerokościach zwrotnikowych różni się po względem wielkości opadów atmosferycznych.

.....

.....

.....

.....

- b) Uzupełnij zdania, wpisując w zaznaczone miejsca litery właściwe dla wybranych obszarów rolniczych.

Które z obszarów, zlokalizowanych na mapie konturowej, spełniają następujące warunki?

Są położone:

- na terenie Wielkiego Basenu Artezyjskiego .....,
- w strefie klimatu podzwrotnikowego morskiego ....., ...,
- na terenie sawann .....,
- na Półwyspie York .....,
- na stronie dowietrznej Wielkich Gór Wododziałowych .....,

Zadanie 22. (1 pkt)

Związek Australijski posiada duże zasoby wielu surowców mineralnych.

Podkreśl wiersz z nazwami surowców mineralnych, w wydobywaniu których Związek Australijski zajmuje na świecie miejsce w pierwszej dziesiątce.

- A. Rudy uranu, gaz ziemny, złoto, diamenty.
- B. Boksyty, rudy uranu, złoto, ropa naftowa.
- C. Diamenty, boksyty, rudy uranu, złoto.
- D. Rudy uranu, sól kamienna, boksyty, gaz ziemny.

Zadanie 23. (2 pkt)

W zadaniu a i b zapisano informacje dotyczące Arktyki i Antarktyki.

a) Podkreśl wiersz, w którym zapisano nazwy obiektów geograficznych położonych tylko na obszarze Arktyki.

- A. Kergulena, Falklandy, Svalbard, Nowa Ziemia.
- B. Ziemia Baffina, Morze Barentsa, Morze Rossa, Erebus.
- C. Góry Ellswortha, Svalbard, Morze Beauforta, Wyspa Wiktorii.
- D. Ziemia Franciszka Józefa, Svalbard, Morze Karskie, Wyspy Parry'ego.

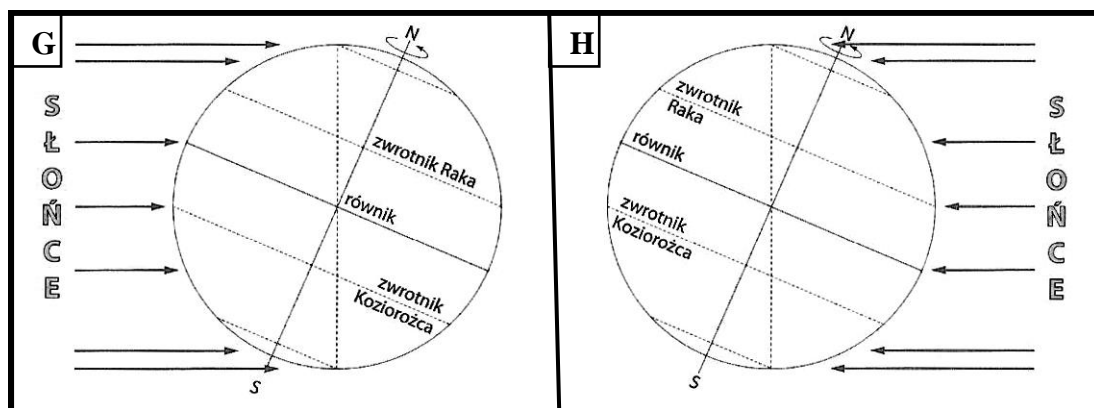
b) W każdym ze zdań skreśl błędne wyrażenie, pozostawiając prawdziwą informację dotyczącą Antarktydy.

- A. Granica między Antarktydą Wschodnią i Antarktydą Zachodnią *biegnie wzdłuż południków 0° i 180° / granicę stanowią Góry Transantarktyczne.*
- B. Na obszarze Antarktydy Zachodniej wysokości względne osiągają *wyższe / niższe wartości* niż wysokości względne we wschodniej części kontynentu.
- C. Antarktydy to góry sfałdowane w czasie orogenezy *hercyńskiej / alpejskiej.*
- D. Na Antarktydzie woda występuje *tylko w stanie stałym / występuje także w stanie ciekłym.*

Zadanie 24. (1 pkt)

Polski polarnik i podróżnik Marek Kamiński 4 listopada 1995 roku rozpoczął samotną wędrówkę przez Antarktydę na biegun południowy.

Przyjmij, że Marek Kamiński osiągnął cel swej wędrówki w dniu, w którym w Polsce dzień był najkrótszy.

Parfiamowicz E. i inni. 2011, *Geografia. Zeszyt pracy ucznia. Gimnazjum. Ziemia i ludzie*. SOP, Toruń

Wybierz schemat G albo H, na którym przedstawiono oświetlenie Ziemi w dniu, w którym Marek Kamiński dotarł do bieguna południowego, a w Polsce dzień był najkrótszy.

Uzasadnij swój wybór.

Wybór schematu: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

BRUDNOPIS

SZCZEGÓŁOWE ZESTAWIENIE UZYSKANEJ LICZBY PUNKTÓW

Numer zadania	Liczba punktów		Podpis członka komisji	Uwagi
	maksymalna	uzyskana		
1	2			
2a	1			
2b	1			
3	1			
4	1			
5	1			
6a	2			
6b	1			
7	1			
8a	1			
8b	2			
9a	1			
9b	2			
10	2			
11	1			
12a	1			
12b	1			
13	1			
14	1			
15a	2			
15b	1			
16	2			

17	1			
18	1			
19	1			
20	1			
21a	1			
21b	2			
22	1			
23a	1			
23b	1			
24	1			
SUMA PUNKTÓW	40			